

4th Levantine Heritage Foundation walk gathering in Istanbul, with evsahipleri / hosts Cem Temuroğlu & Zafer Akay

Levantine Heritage of Moda Walk / Moda'nın Levanten Mirası Yürüyüş

The urbanization journey of Kadıköy—the first modern residential area on Istanbul's Anatolian side—began in the 19th century. Like Istanbul's historic peninsula, as well as Ankara, İzmir, Antakya, and many other significant Anatolian cities, Kadıköy sits—largely unaware—atop a forgotten past. A common trait shared by all these places is that the Ottoman-era residential fabric—which lay quietly across various historical layers—was largely obliterated in a ruthless manner during the mid-20th century to make way for multi-story apartment blocks, all while the very concept of 'archaeological sites' was only just beginning to be recognized. Considering that its city walls were dismantled and used in the construction of the Valens Aqueduct, one might conclude that history has not been particularly kind to Chalcedon.

While Kadıköy appears to have been a quiet Greek settlement during the Ottoman era, we see it begin to expand as a residential area and develop its infrastructure in the second half of the 19th century—particularly following the discovery of the Moda Peninsula by prominent Levantine families.

We designed our route—conceived as a voluntary, hypothetical walk of Moda—by zigzagging through the neighbourhood; this allowed us to view the Levantine buildings efficiently while remaining faithful to Moda's grid layout.

Beyoğlu'nda Tanzimat'tan sonra elçilik yapılarıyla başlayan Sanayi-i Nefise Mektebi'nin açılmasıyla giderek çeşitlenen yapı faaliyetinin birçok ilginç İstanbul'un Anadolu yakasının ilk modern konut yerleşim bölgesi olan Kadıköy'ün kentleşme serüveni 19. yüzyılda başlar. Kadıköy de tıpkı İstanbul'un tarihsel yarımadası, Ankara, İzmir, Antakya ve birçok başka önemli Anadolu kenti gibi unutulmuş bir geçmişin üzerinde pek de farkında olmadan oturuyor. Hepsinin ortak bir özelliği farklı katmanlar üzerinde sessizce uyuyan Osmanlı dönemi konut dokuları çoğunlukla 20. Yüzyılın ortalarında vahşice ortadan kaldırılıp, yerlerini çok katlı apartmanlara bırakırken "arkeolojik alan" kavramlarının da yeniyeni farkedilmeye başlanmış oluşu. Surlarının sökülüp Valens kemerinin inşaatında kullanıldığını düşünürsek tarihin de belki Khalkedon'a çok da insafli davranmamış olduğunu anlayabiliriz.

Osmanlı döneminde oldukça sakin bir Rum yerleşmesi olarak görülen Kadıköy'ün, 19. Yüzyılın ikinci yarısında özellikle Moda Burnu çevresinin bazı önemli Levanten aileler tarafından keşfi ile birlikte, yerleşim alanı olarak büyümeye ve donanım olarak gelişmeye başladığını görüyoruz.

Gönüllü Varsayımsal bir Moda Yürüyüşü olarak kurguladığımız rotamızı, Moda'nın ızgara düzenine sadık kalıp Levanten binaları kısa sürede görebilmek için zikzaklar çizerek hazırladık.

Cem Temuroğlu

<https://clubveronique.com/content/cem-temuroglu>

Zafer Akay is a part-time lecturer at Istanbul Bilgi University and is the co-author of the book 'Cumhuriyet Dönemi İstanbul Mimarlığı', 2015. He was also the walk host for the 2017 for LHF-Istanbul as part of the conference 'Levantes as pioneers of Modernization in Industry and Trade in the Ottoman Empire' together with the Dünya Mirası Adalar group for the Büyükdada / Prinkipo walk and later Yeşilköy / St Stefano walk in 2019.

Zafer Akay, İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde yarı zamanlı öğretim görevlisi olup, 2015 tarihli *Cumhuriyet Dönemi İstanbul Mimarlığı* kitabının ortak yazarıdır. Kendisi ayrıca, 'Osmanlı İmparatorluğu'nda Sanayi ve Ticarette Modernleşmenin Öncüleri Olarak Levantenler' başlıklı konferans kapsamında LHF-İstanbul adına; Dünya Mirası Adalar grubuyla birlikte gerçekleştirilen Büyükdada (Prinkipo) yürüyüşünde (2017) ve daha sonraki Yeşilköy (St. Stefano) yürüyüşünde (2019) eşlik yapmıştır.

Saturday 17 October 2026, 1.00 pm start (approx. 3 hours for walk and discussion) The park opposite Moda Primary School

Walk is free with limited numbers but booking essential:

17 Ekim 2026 Cumartesi, saat 13.00'te başlangıç (yürüyüş ve sohbet için yaklaşık 3 saat) –

Moda İlkokulu'nun karşısındaki park

Yürüyüş ücretsizdir ve katılımcı sayısı sınırlıdır; ancak rezervasyon yapılması zorunludur:

<https://moda-houses-walk.eventbrite.co.uk>

Moda Levantine Walk

1. Meeting Point: The park opposite Moda Primary School (formerly the “McDonald’s pool”).

2. Our Route: Leylek Street. It is said that the street takes its name from the storks that used to frequently visit the garden of the Aramyan Armenian School (early 1870s) during that era.

As we head down in this direction, on Bademaltı Street, we find the house rumoured to have been the summer residence of the famous physician Marko Pasha.

Estimated date of construction: second half of the 19th century.

3. We turn left from Moda Avenue and walk up Ağabey Street.

An original doorway repurposed from an Art Nouveau structure. A distinctive building—and its private courtyard—designed by Konstantinos Pappas (Master Builder Pape) for the Sarıca family. Estimated date: early 20th century.

At the end of the road, a building whose balcony suggests to us that it was Levantine-owned. Brief information regarding the ethnic markers found on balconies.

Across the street, a building that was restored and converted into an apartment block; although it has lost its original spirit, it still bears traces of that era.

4. Cem Street: We continue along a zigzag path and head down Cem Street. Buildings that have withstood the test of time and the Church of the Assumption (Assomption).

At the end of the road, the site of the former Kadıköy Notre Dame de Sion (early 1860s–late 1930s) and a surprise structure located there: Jacques Pervititch house.

5. Moda Avenue: The former Lausanne Club building (estimated late 19th century).

Mahmut Muhtar Pasha’s Marble Mansion (1886) and the mystery behind its coat of arms.

The Sarıca Mansion (early 20th century).

6. The Whittall Cul-de-sacs. A zigzag through the two famous cul-de-sacs where the Whittall family mansions once stood.

Remnants of a long, historic wall preserved within apartment gardens.

7. Living witnesses of history: Mastic trees

Historic mastic trees—relics of the Levantines of Moda—and the reasons they were planted.

8. Frederici House (Oman Consulate)

A mansion that formerly belonged to the Furstenberger family.

9. Moda’s first slope

We descend the steps said to have been commissioned by Süreyya Pasha and pass by the Âtîfet Hanım House, designed by architect Emin Onat.

Exiting the area via a very old route that I believe constitutes Moda’s first slope.

10. All Saints Church and the Barış Manço House

A church built with donations from the Whittall family.

The house Barış Manço purchased from the Whittalls.

11. The Lorando Mansion and cistern

Remains of the Lorando house (second half of the 19th century).

Remains of a cistern running parallel to the historic Saint-Joseph wall.

12. Conclusion: Saint-Joseph

A view of the Saint-Joseph buildings from a distance.

13. If time permits:

A mysterious building hemmed in by adjoining structures: The Tubini House

Moda Levanten Yürüyüş

1. Buluşma Yeri: Moda İlkokulu karşısındaki park (eski “McDonald’s havuzu”).

2. İstikametimiz: Leylek Sokak. Sokak adını, bir dönem Aramyan Ermeni Okulu’nun (1870 başları) bahçesine sürekli gelen leyleklerden aldığından bahsedilir

Bu yönde aşağı inerken Bademaltı Sokak’ta, ünlü doktor Marko Paşa’nın yazlık evi olduğu rivayet edilen ev. Tahmini yapım yılı 19. yüzyılın ikinci yarısı.

3. Moda Caddesi’nden sola dönüp Ağabey Sokak’tan yukarı çıkıyoruz.

Art Nouveau bir yapıdan devşirilmiş orijinal bir kapı.

Konstantinos Pappas (Pape Kalfa) Sarıca ailesi için yaptığı farklı bir bina ve özel avlusu. Tahminen 20. yüzyıl başları.

Yolun sonunda, balkonundan Levanten olduğunu tahmin ettiğimiz bir bina. Balkonların etnik işaretleri hakkında kısa bilgi.

Yolun karşısında, restore edilip apartman yapılmış bir bina. Eski ruhunu kaybetmiş olsa da dönemin bazı izlerini hâlâ taşıyor.

4. Cem Sokak : Zikzakla devam edip Cem Sokak’tan aşağı iniyoruz. Zamana direnen binalar ve Assomption Kilisesi.

Yolun sonunda eski Kadıköy Notre Dame de Sion’un (1860 başları–1930 sonları) yeri ve orada sürpriz bir yapı : Jacques Pervititch evi.

5. Moda Caddesi

Eski Lozan Kulübü Binası (Tahmini 19. yüzyıl sonları).

Mahmut Muhtar Paşa’nın Mermer Köşkü (1886) ve armasının sırrı

Sarıca Köşkü (20. yüzyıl başları).

6. Whittall Çıkmazları. Whittall ailesinin konaklarının bulunduğu iki meşhur çıkmazda zikzak.

Hatıra kalmış uzun bir duvarın apartman bahçelerinde kalan parçaları.

7. Tarihin canlı tanıkları: Sakız ağaçları

Moda Levantenlerinden hatıra kalan tarihi sakız ağaçları ve dikiliş nedenleri.

8. Frederici Evi (Umman Başkonsolosluğu)

Furstenberger ailesinden kalan konak.

9. Moda’nın ilk yokuşu

Süreyya Paşanın yaptırdığı söylenen merdivenlerinden inip, mimarlığını Emin Onat’ın yaptığı Âtîfet Hanım evinin önünden geçiyoruz.

Moda’nın ilk yokuşu olduğunu düşündüğümüz, çok eski bir aksın bulunduğu alandan çıkış.

10. All Saints Kilisesi ve Barış Manço Evi

Whittall ailesinin bağışlarıyla yapılmış kilise.

Barış Manço’nun Whittall’lardan aldığı ev.

11. Lorando Konağı ve sarnıç

Lorando evinin kalıntısı (19. yüzyılın ikinci yarısı).

Tarihi Saint-Joseph duvarına paralel uzanan bir sarnıç kalıntısı.

12. Kapanış: Saint-Joseph

Saint-Joseph yapılarına uzaktan bakış.

13. Vakit kalırsa:

Bitişik nizam içinde kalmış gizemli bir yapı: Tubini evi
